

Ontstaan en groei van het Heilig-Hartcollege Tervuren

door Jan CROIMANS

Op 1 mei 1987 zal het precies 80 jaar geleden zijn dat de eerste steen gemetseld werd voor het H. Hartcollege aan de Albertlaan. Wanneer je buiten, opzij van de ingang van het kloostergebouw, in de gevel gaat zoeken, vind je nog die beruchte steen.

Velen kijken enigszins bevreemd op wanneer zij vernemen dat de onderwijsinstelling die bekend staat onder de benaming Heilig-Hartcollege Tervuren niet in deze gemeente, maar wel in Wezembeek-Oppem ligt. Dit is niet te verwonderen. Immers het college ligt op het grondgebied van Wezembeek-Oppem, precies over de grens met Tervuren, zodat een verkeerde voorstelling van zaken begrijpelijk is. Ook kennen de meeste mensen de wordingsgeschiedenis van het college niet. Want tot het ontstaan van het college moet worden teruggedaan om te begrijpen hoe de plaatsnaam Tervuren aan de schoolbenaming verbonden is geraakt. Wij willen met deze bijdrage een schets geven van het ontstaan en de ontwikkeling van het H. Hartcollege.

De initiatiefnemer: Pater Dehon.

De oprichting van de onderwijsinstelling die later is uitgegroeid tot het huidige H.-Hartcollege, is een initiatief van Pater Leo August Dehon. Wie was Pater Dehon? Leo August Dehon werd op 14 maart 1843 te La Capelle, een kleine plaats in het Noordfranse bisdom Soissons, geboren. Zijn ouders hadden een groot landbouwbedrijf. Zijn broer Henri was jarenlang burgemeester van de gemeente en "Conseiller général" in het departement Aisne.

Na het lager onderwijs in zijn geboorteplaats genoot hij een middelbare schoolopleiding in het College te Hazebroek. Vervolgens ging hij op aansporing van zijn vader rechten studeren aan de Sorbonne te Parijs, waar hij op 21-jarige leeftijd de titel van Doctor in de Rechten behaalde en advocaat werd bij het Hooggerechtshof. Een jaar later, in 1865, besloot hij priester te worden en ging hij te Rome filosofie, theologie en kanoniek recht studeren, waar hij op 22 december 1868 priester werd gewijd. In 1870 was hij als stenograaf betrokken bij de werkzaamheden van het Vaticaanse concilie. Kort daarop werd hij benoemd tot kapelaan in een arbeidersparochie te Saint-Quentin. In 1877 richtte hij een eigen congregatie op, de Congregatie van de priesters van het H. Hart, waarvan

hij tot zijn dood in 1925 te Brussel generaaloverste was. Hij richtte opleidingsinstituten voor zijn congregatie op in o.a. België, Frankrijk en Nederland en was ook bedrijvig in de missie in o.a. Brazilië, Belgisch-Kongo, Ecuador, Frans-Kameroen, Sumatra en Zuid-Afrika. Hij was een sociaal bewogen man. Behalve werken over het geestelijke leven schreef hij een aantal sociologische boeken o.a. Manuel social chrétien.

Aanloop tot de oprichting van het juvenaat

Aanvankelijk had de congregatie van de priesters van het H.Hart slechts één noviciaat en één apostolische school, die beide in Sittard in Nederlands-Limburg gevestigd waren. Dat deze Franse congregatie in Frankrijk zelf geen opleidingsinstituut had, was een uitvloeisel van de toepassing van artikel 7 van de beruchte schoolwet-Ferry van 1880, die alle niet-erkende mannencongregaties, waaronder ook de Congregatie van de Priesters van het H.Hart viel. Het gevolg daarvan was dat duizenden kloosterlingen Frankrijk verlieten en zich in het buitenland, vooral dan in de buurlanden, gingen vestigen om in afwachting van betere tijden hun werk aldaar voort te zetten. Pater Denon vond voor zijn opleidingsinstituut een onderkomen in 1883 in het Nederlands-Limburgse Watersleyde-Leyenbroek; het werd in 1886 overgebracht naar Sittard. De Sittardse vestiging had een internationaal karakter: jongens uit België, Duitsland, Frankrijk en Nederland genoten er een opleiding. Voor Pater Dehon was het slechts een tijdelijke oplossing. Er moest naar gestreefd worden ieder land zijn eigen juvenaat te geven. Zo werd met de tijd Sittard voor de Duitsers bestemd, terwijl voor de Nederlanders in 1906 een eigen juvenaat in Bergen op Zoom werd opgericht. Ook voor de Belgen wilde Pater Lehon een eigen opleidingsinstituut, dat hij in het Vlaamse land wenste te vestigen. Voor de tenuitvoerlegging van dit voornemen vond hij veel steun, zowel op moreel als financieel gebied, bij E.H. van Damme, aalmoezenier te Geraardsbergen.

Pater Dehon vertrouwde de uitvoering van zijn plannen toe aan de uit Nederlands-Limburg afkomstige Pater Luyten, die in 1900 betrokken was geweest bij de oprichting van het eerste Nederlandse huis van de Priesters van het H.Hart te Bergen op Zoom. Pater Luyten kreeg zijn opdracht in juli 1904 van Pater Dehon, die hem 50 frank ter beschikking stelde en hem ook nog zijn vaderlijke zegen gaf. En daarmee moest Pater Luyten zich dan maar uit de slag trekken.

Pogingen om een geschikt huis te vinden, o.a. te St.-Denijs-Westrem, leverden geen resultaten op, totdat Pater Jeanroy missieprocurator, tijdens een van zijn vele bedeltochten voor de Kongolese missie, belandde op het

kasteel van graaf de Stolberg-Robiano te Tervuren. Graaf de Stolberg-Robiano bezat in de Hoornzeelstraat te Tervuren een herenhuis waar de broeders tijdens de schoolstrijd in 1879 nog onderwijs hadden verstrekt. Dit huis werd op het eind van de jaren '70 afgebroken en in de plaats kwam de begrafenisondernemer Van Grunderbeeck.

Het huis was vrij ruim. Beneden was er o.m. een spreekkamer, een gang met trap naar de eerste verdieping die uit drie à vier kamers bestond met daarboven een ruime zolder. Beneden was er ook nog een keuken met erboven een kamertje. De school die uit enkele klaslokalen bestond, was tegen de achterkant van het huis aangebouwd. Tijdens een gesprek met de gravin kwamen de schoolplannen van Pater Dehon ter sprake en polste Pater Jeanroy haar om het huis te huren. De gravin stond aanvankelijk echter zeer terughoudend tegenover diens verzoek, maar zijn overredingstalent won uiteindelijk het pleit.

Oprichting en opening van het juvenaat

Nu het huisvestingsprobleem van de baan was, vroeg Pater Dehon aan de aartsbisschop van Mechelen de toestemming om een school voor de opleiding van priester-missionarissen te openen. Het antwoord bleef niet uit. Kardinaal Goossens stemde in met de oprichting van een apostolische school te Tervuren, op voorwaarde evenwel dat de kapel niet openbaar zou zijn en dat er geen geldinzamelingen zouden worden gehouden. In een brief d.d. 9 augustus 1904 kreeg Pater Luyten van Pater Dehon de opdracht onmiddellijk werk te maken van de oprichting en de inrichting van de school. Zo spoedig mogelijk moest een huurovereenkomst over drie jaar met belofte van verkoop met gravin de Stolberg worden ondertekend. Toen die formaliteit eenmaal achter de rug was, moest het eerste klaslokaal met een schot worden gesplitst in een refter en een kapel. Vervolgens moest een omheining rondom de tuin worden opgetrokken. En ten slotte moest dringend worden getracht zes à zeven leerlingen te vinden. Voor de nodige meubelen zou Pater Dehon desnoods zelf zorgen. Het enthousiasme van Pater Luyten bleek echter niet zo groot te zijn als dat van zijn opdrachtgever, zodat Pater Dehon het nodig achtte hem bij brief d.d. 16 augustus 1904 aan te sporen om wat meer vaart achter de zaak te zetten. Zo werd Pater Luyten de eerste rector van het huis van de Priesters van het H.Hart te Tervuren. Uit een brief d.d. 30 september 1904 blijkt dat de verbouwingswerkzaamheden op dat tijdstip reeds zo ver gevorderd waren dat een aanvang kon worden gemaakt met het geven van onderwijs. Op 15 oktober 1904 kwamen de eerste leerlingen: Camille Verfaillie uit Hoogde

en Michel Compernelle en Henri Demaré, beiden uit Gits. De nieuwe school telde in het eerste schooljaar (1904-1905) in totaal zes leerlingen; het lerarenkorps bestond uit vier paters. Op 3 november 1904 werd het juvenaat plechtig in gebruik genomen. Het werd een gezellig familiefeest met als genodigden de voltallige Generale Raad van de Congregatie van de Priesters van het H.Hart, met name de Paters Charcosset, Hermans, van Halbeek en Schritz, de pastoor van Tervuren en graaf de Stolberg.

Verdere uitbouw van het juvenaat

Het juvenaat was definitief van wal gestoken. Aan het bestaan ervan werd ruime bekendheid gegeven. De werving van leerlingen werd krachtig ter hand genomen. Zo deed het novembern timer van de jaargang 1904 van "Le Sacré Coeur au centre de l'Afrique" een oproep tot mensen van goede wil om de nieuwe stichting in eigen kring bekend te maken en werden de parochiepastoors en de missievrienden aangespoord om mogelijke roepingen de richting van Tervuren te wijzen. Tijdens het schooljaar 1905-1906 nam het aantal leerlingen toe tot elf. Doch moeilijkheden en tegenslagen bleven niet uit. De financiële toestand werd zeer benard, Frater Gilson werd zwaar ziek en moest vervangen worden door frater Dillonsche uit Leuven. Op 27 februari 1905 viel leerling Camille Verfaillie van de trap en werd ernstig gekwetst aan voorhoofd, neus en lippen. Op 7 april 1905 kreeg Henri Demaré kroep met als gevolg een dreigend gevaar voor besmetting. Er ontstond brand. Het vuur kon evenwel tijdig worden geblust, maar de schade was toch aanzienlijk.

Op aandringen van Pater Luyten werd een nieuw tijdschrift uitgegeven, met name "Onze missies in Congoland", waarvan het eerste nummer op 4 februari 1906 van de pers kwam. Het schooljaar 1906-1907 ving aan met veertien leerlingen. De klasruimten werden te klein. Er was gebrek aan slaapgelegenheden. Een gedeelte van de leerlingen ging in twee verschillende huizen in het dorp overnachten. Deze toestand mocht niet voortduren. Bijbouwen was uitgesloten omdat de nodige ruimte daartoe ontbrak. Na ampel beraad kwam men tot de conclusie dat er slechts één oplossing was: bouwgrond zoeken en daar een nieuw juvenaat oprichten.

Vestiging te Wezembeek-Oppem

Alvorens eigen bouwplannen te koesteren, werd eerst nog uitgekeken naar bestaande gebouwen om er een juvenaat in te vestigen. Eerst werd gedacht aan het jockeyhuis aan de Brusselsestraat in Tervuren, dat stond op de plaats waar zich nu de kazerne Lempereur bevindt. Dit pand bleek evenwel

ongeschikt te zijn.

Vervolgens kwam Moorsel als vestigingsplaats in aanmerking. Daar werd een kapel of kerk aangeboden en er zou een juvenaat moeten worden gebouwd. Toch werd uiteindelijk van dit plan afgezien; Moorsel lag te ver weg en had geen goede verbindingen. Ten slotte werd besloten grond te kopen en zelf te bouwen. De financiële toestand was echter verre van rooskleurig. Men beschikte slechts over enkele honderden frank. Men bleef evenwel niet bij de pakken zitten. Een oud-missionaris schreef honderden bedelbrieven, weldoeners werden gezocht. Zo werd het nodige geld bijeengebracht. Op 18 oktober 1906 werd aan de huidige Albertlaan te Wezembeek-Oppem vlak bij de grens met Tervuren, voor de prijs van 2.950 frank een 24 aren 60 ca groot stuk grond aangekocht van Louisa Debusscher, echtgenote van Fr. Vanfraechem. De akte werd verleden voor notaris Torné. Het Vuereveld, zo heette dit perceel, werd opgemeten door landmeter L. Warzée .

Pater Luyten vond dit perceel echter te klein en trachtte een aangrenzend terrein te kopen, in welke poging hij vrij vlug slaagde. Al op 19 november 1906 werd voor Notaris Torné een akte verleden waarbij gravin Hemricourt de Grunne, geboren gravin de Ribaucourt, een aan het Vuereveld palend stuk grond, groot 83 a 24 ca, aan Pater Luyten voor de som van 10.821,20 frank.

Nu er voldoende ruimte was, wilde men onmiddellijk aan de slag gaan. Pater Luyrens broer, Leo, architect te Roermond, werd aangezocht om de plannen voor een kloostergebouw te tekenen. Op 11 december 1906 sloot Pater Luyten met André De Kerk, steenbakker te Eizer-Duisburg, een overeenkomst voor het vervaardigen van 1.200.000 stenen; te leveren in partijen van 400.000 stenen voor 10 mei, 10 juni en 15 juli 1907. Reeds op 1 mei 1907 werd in aanwezigheid van paters en leerlingen de eerste steen gelegd. Een in het Latijn gestelde oorkonde werd door alle aanwezigen ondertekend en vervolgens ingemetseld. De bouwwerkzaamheden schoten goed op; zodat in april 1908 het nieuwe juvenaat, op de derde puntgevel na, gereed was. De verhuizing kon beginnen. Op Goede vrijdag, 17 april 1908, werden de eerste meubelen naar het nieuwe gebouw overgebracht.

Nu was er geen plaatsgebrek meer. Voortaan beschikte men over een grote kapel, ruime slaapzalen, een studiezaal en klaslokalen, zodat er ook meer leerlingen konden worden aangenomen.

Het schooljaar 1908-1909 ving aan met 25 internen en een 30-tal externen. Op 23 juli, 1911 werden de eerste postulanten ingekleed. In februari 1912

verliet pater Luyten Tervuren. zijn taak was volbracht.

Het toenemende aantal gelovigen dat de zondagsdiensten kwam bijwonen, noodzaakte evenwel spoedig tot uitbreiding. De te klein geworden kapel werd vergroot met de bouw van de derde puntgevel door architect Maréchal. Boven de kapel kwamen er twee bibliotheekzalen en daarboven kamertjes voor de broeders.

De in juli 1914 aangevangen bouwwerkzaamheden konden, niettegenstaande de oorlog reeds in 1915 worden beëindigd.

De eerste wereldoorlog (1914-1918)

Naar aanleiding van de moord op de Oostenrijkse aartshertog Frans-Ferdinand brak op 28 juli 1914 de oorlog uit tussen Oostenrijk en Servië. Op 1 augustus 1914 verklaarde Oostenrijks bondgenoot, Duitsland, de oorlog aan Rusland dat Servië ter hulp was gesnel. In die omstandigheden achtte de Belgische regering het raadzaam een algemene mobilisatie af te kondigen. Daardoor werden verscheidene leraars onder wie de fraters C. Verfaillie, Téchy en Van der Stock opgeroepen. Het juvenaat stond in rep en roer. De leerlingen, vijftig in aantal, werden naar huis gestuurd, nadat zij eerst nog inderhaast het mondeling proefwerk hadden afgelegd. Van eind augustus 1914 tot eind oktober 1914 verbleef het Rode Kruis in het klooster om er Belgische en Duitse soldaten te verzorgen. Meer dan eens kwamen de Duitsers bedden, matrassen en ander gerief opeisen, vaak onder bedreiging van wapens. In september 1915 werd het scholasticaat van Leuven overgebracht naar het klooster van de Priesters van het H.Hart in Wezembeek-Oppem. Zo goed als mogelijk zetten een vijftiental scholastieken er hun studies in de wijsbegeerte en godgeleerdheid voort. Zij verbleven er tot 22 september 1919. Zondag 25 maart 1916 was het begin van veel narigheid en ellende voor Pater D'Hossche, rector van het klooster. Twee Duitsers stonden hem op te wachten na de hoogmis. Zij onderwierpen zijn kamer aan een grondig onderzoek en legden beslag op een bundel papieren die hun verdacht voorkwamen. Pater D'Hossche werd voorgeleid en via Hasselt naar de gevangenis van Aken overgebracht. Vandaar ging het naar Soltau. Wegens zijn uitvallen tegen de Duitsers werd hij naar Holzminden en uiteindelijk naar Beuron gezonden waar hij tot 20 november 1918 in gevangenschap verbleef. Door toedoen van de Spaanse gezant, markies de Villalobar, verbleven vanaf augustus 1917 een negentigtal Franse weeskinderen gedurende vier maanden in het juvenaat. Op 9 februari 1918 bezweek Fr. Van Aken, oud-leraar, aan de verwondingen die hij aan het front had opgelopen.

Het juvenaat tussen de twee wereldoorlogen

De wapenstilstand op 11 november 1918 betekende het einde van de oorlogshandelingen. Een tijd hard werken brak aan. Alle oorlogsschade moest worden hersteld. Nieuwe leerlingen moesten worden aangetrokken. Maar de werving verliep niet naar wens. Toch meldden zich in 1921 twintig leerlingen. De toekomst was echter een vraagteken. Ook Pater Dehon was bezorgd. In een brief d.d. 11 juli 1919 drong hij erop aan de werving van leerlingen kracht ter hand te nemen. Niettegenstaande dat aan zijn oproep gevolg werd gegeven, bleef het leerlingenaantal schommelen tussen vijfentwintig en dertig.

In september 1920 begon Pater Max met de uitgave van het tijdschrift "Het Rijk van het H. Hart van Jesus".

Het schooljaar 1921-1922 was een kentering: het ving aan met zevenenvijftig leerlingen. Dat jaar mocht het juvenaat zich ook verheugen over de wijding - op 10 juli 1921 - van de eerste priesters die hun humaniora in Wezembeek-Oppem hadden doorlopen, met name de Paters Ceuppens, Gustin en Godeau. Het aantal leerlingen bleef groeien, zodat men opnieuw aan uitbreiding toe was. Er was een dringende behoefte aan een derde slaapzaal, een nieuwe studiezaal en klaslokalen.

In 1923 werd aan de rechter achterkant van het juvenaat de benedenverdieping van een 21 meter lange vleugel bijgebouwd waarop in 1925 twee verdiepingen bij kwamen. Tegelijkertijd kreeg het hele pand een extra verdieping waarin de linker en rechter trapgevel werden verwerkt. Op 27 juli 1924 mocht het juvenaat zijn eerste leerling als priester verwelkomen, met name Pater C. Verfaillie die twintig jaar voordien zijn humaniora in Tervuren begonnen was. Na een tweejarig leraarschap werd hij onder de wapens geroepen en stond hij vier jaar lang aan het IJzerfront. Na de oorlog hervatte hij zijn priesterstudies. Hij werd op 13 juli 1924 priester gewijd. Vanaf 1925 ging het schoolleven zijn gewone gang. De eentonigheid van de schooldagen werd onderbroken door culturele gebeurtenissen, zoals toneelvoorstellingen in het Nederlands en het Frans. Op 12 augustus 1925 stierf Pater Dehon te Elsene, Brussel. In die stille tijd zonder geschiedenis werden ook de "academies" boven de doopvont gehouden: de Vlaamse "In liefde bloeiende" op 26 november 1926 en de Franse "Corneille" op 27 november 1926. Voor de lagere cyclus werden ook academies opgericht: "Gezelle" voor de Vlamingen op 22 januari 1928 en "La Fontaine" voor de Franstaligen. Het schooljaar 1925-1926 telde 108 leerlingen, van wie vijftien externen. Een verheugend resultaat, gezien de oorlogsjaren 1914-1918.

Ofschoon er altijd externen waren geweest, bleef het juvenaat de bovenhand houden. Dit was trouwens de opzet geweest bij de oprichting van de school. Later zou hierin onder de drang van de omstandigheden een wijziging komen. Op 24 november 1929 werd met veel luister, in aanwezigheid van o.a. Pater Luyten, het 25-jarig bestaan van het juvenaat gevierd. Voor die gelegenheid had Pater Ceuppens zelf een toneelstuk geschreven met als titel: Zilver.

In 1931 werden er dringende herstellingswerken aan de slaapzaal en de refter uitgevoerd. In dat jaar kwam er ook vast keukenpersoneel. Op 1 oktober deden de Zusters van Gits hun intrede om de keuken te verzorgen en allerlei werkjes op te knappen.

Hoewel het aanvankelijk de bedoeling van Pater Dehon was geweest een Vlaamse school op te richten, waren er van in het begin ook Franstalige leerlingen. De taalwet op het onderwijs van 1932 maakte hieraan een einde. De school werd een eentalige instelling met het Nederlands als voertaal, terwijl de Franstalige leerlingen naar Burnot werden verwezen.

Op 1 februari 1934 werd Camille Verfaillie, eerste leerling van het juvenaat, tot bisschop gewijd, een gebeurtenis die niet ongemerkt mocht voorbijgaan. De school bood hem als aandenken twee borstkransen aan.

De tweede wereldoorlog (1940-1945)

In september 1938 liepen er al oorlogsgeruchten. De 27ste van die maand werden de eerste paters gemobiliseerd. Enkele dagen later waren ze echter weer thuis. In 1939 was er weer mobilisatie. De toestand was verwarrend. Op vrijdag 10 mei 1940 brak de oorlog dan toch uit. De leerlingen werden onmiddellijk naar huis gestuurd, behalve die uit Limburg, omdat zij niet door de frontlijn heen konden. Voor die Limburgse leerlingen te samen met enkele paters begon dan de grote tocht naar West-Vlaanderen en voor sommigen naar Zuid-Frankrijk. De regering had immers beslist dat alle jonge mannen zich derwaarts moesten begeven. De school was nog maar zopas leeggelopen of zij kreeg al het bezoek van een grote groep Leuvenaars op de vlucht, die er voor enkele dagen hun intrek namen. Ook een aantal Nederlandse vluchtelingen verbleven er een tijdje. Op 15 mei 1940 verlieten de overgebleven paters en broeders, behalve broeder Philippe, het klooster.

Op 10 juni 1940 scheen het leven zijn gewone gang teruggevonden te hebben, althans gedeeltelijk, want de weerbare mannen mochten pas op 14 augustus 1940 uit Frankrijk terugkeren. Voor het juvenaat brak er weer een

moeilijke tijd aan. Er waren haast geen nieuwe leerlingen. Eind juli 1940 werd de rector door het gemeentebestuur van Wezembeek-Oppem ervan in kennis gesteld, dat de Duitse bezetter het juvenaat zou opeisen om er een opleidingscentrum te huisvesten. Ten einde dit te voorkomen werd aan het aartsbisdom Mechelen de toestemming gevraagd "in het juvenaat een college voor externen te openen om zo de dreigende opeising te kunnen afweren". De gevraagde toestemming werd verleend, maar er was een beperkende voorwaarde: het college mocht maar tot aan het einde van de oorlog bestaan. Intussen hadden de Duitsers van hun voornemen afgezien. Aan de oprichting van het externaat werd ruime bekendheid gegeven. De resultaten bleven niet uit. Ook werd een moderne humaniora opgericht.

Van juvenaat naar college

Aan het eind van de oorlog moest, als overeengekomen, het externaat worden opgeheven. Dit verwekte een zodanig beroering, dat aan de aartsbisschop een verzoekschrift werd gezonden om hem op zijn beslissing te doen terugkomen. Men kreeg genoegdoening, maar de moderne humaniora moest worden afgeschaft. De daarop volgende jaren bleef de meeste aandacht nog naar het internaat gaan, zodat de uitstraling van de school naar de omliggende gemeenten nogal gering was. **Dat was evenwel geen beletsel om het lager onderwijs uit te bouwen. Met ingang van het schooljaar 1954-1955 beschikte men dan ook over een volledige lagere cyclus.**

Op 4 mei 1958 metselde Mgr. Van Waeyenberg de eerste steen van een nieuwe kerk die naar de plannen van architect Smis uit Oostende links van het kloostergebouw zou worden opgetrokken. Dit bedehuis, toegewijd aan de Barmachtige Christus, werd op 25 december 1959 in gebruik genomen.

1958 was ook een belangrijk jaar voor de school zelf : in september van dat jaar werd de humaniora opnieuw opgericht. Onder de druk van de tijdsomstandigheden liet men de juvenaatsgedachte stilaan varen. De apostolische school werd nu definitief een college waarvan de deuren wijd werden opengezet voor de jeugd uit de omgeving. Naast de werving van internen werd nu ook - zij het aanvankelijk op bescheiden schaal - propaganda gevoerd voor het externaat. Naschoolse activiteiten, zoals toneel, muziek, voordracht, die voorheen uitsluitend een binnenschoolse aangelegenheid waren, geraakten nu ook via de pers buitenshuis bekend. Met het groeiende aantal leerlingen rees weer het probleem van de

huisvesting. Opnieuw werd er gebouwd. Eind augustus 1960 kwamen de prefablokalen gereed voor de voorbereidende afdeling. Door die bouwwerkzaamheden werd het oude vertrouwde beeld van een onderwijsinstelling met ruime tuin en park sterk gewijzigd. Het einde van de jaren vijftig bracht ook een belangrijke wijziging in het lerarenkorps mede: de priester-leraars werden geleidelijk vervangen door leken leerkrachten. In 1961 zou de lagere cyclus van de moderne humaniora volledig zijn. Nu moest worden nagedaan welke afdeling in de hogere cyclus zou worden opgericht. Daartoe kregen de ouders van de betrokken leerlingen inspraak via een informatievergadering op 22 december 1960. Hun voorkeur ging uit naar de economische afdeling.

Expansie van het H.Hartcollege

Te oordelen naar de bouwplannen nam het leerlingenaantal sterk toe. In 1962 kwamen er een aantal prefablokalen bij voor de voorbereidende afdeling. Doch al vlug was er weer plaatsgebrek. Begin 1963 lagen het bestek en de tekeningen klaar voor een nieuw indrukwekkend gebouw dat aan de P. Marchandstraat zou worden opgetrokken. De werkzaamheden vingen aan op 1 september 1963. Eén jaar later, namelijk op 4 november 1964, werd het nieuwe complex na een zeer sobere plechtigheid in gebruik genomen. Dit was precies zestig jaar na de officiële opening van het juvenaat aan de Hoornzeelstraat te Tervuren. Gerust mag worden aangenomen dat dit feit de voorbode was van de geweldige expansie van het H: Hartcollege op didactisch, pedagogisch, cultureel en sportief gebied. In 1964 verscheen het eerste nummer van "Colecho", het huisorgaan van het college. Terwijl in 1965 de laatste hand werd gelegd aan de turnzaal tevens feestzaal, kwamen de plannen ter tafel voor de aanleg van een sportveld. Reeds op 25 juni 1966 kon de toenmalige minister van Europese Zaken en Nederlandse cultuur, Renaat Van Elslande, het klassieke lint doorknippen.

In 1966 koesterde men verbouwwerken. De eerste lokalen op de verdiepingen van de rechterzijvleugel waren nu zestig jaar oud en dringend aan vernieuwing toe. Reeds in september 1967 konden de verbouwde ruimten in gebruik worden genomen. Op 1 september 1967 startte het college met de Wetenschappelijke A. Op 1 september 1968 werd de Grieks-Latijnse omgevormd in Latijn-wiskunde; deze afdeling werd in 1970 gesplitst in Latijn-Wiskunde en Latijn-Wetenschappen. In 1973 kwam er een Wetenschappelijke B bij. Intussen was het aantal leerlingen maar blijven stijgen. Opnieuw was er ruimte tekort. Weer werd er gebouwd. Begin

oktober 1969 gingen de leerlingen van de voorbereidende afdeling de nieuwe klasruimten aan de Albertlaan betrekken, terwijl de leerlingen van de humaniora op 6 september 1971 de nieuwe prefablokalen aan de P. Marchandstraat in gebruik namen. Een belangrijke culturele, artistieke en muzikale gebeurtenis mag hier niet onvermeld blijven. Op 30 november 1970 vond in de kerk van de Barmachtige Christus de wereldpremière plaats van Glory Halleluja, een gezongen bijbelverhaal, op tekst van Valeer van Kerkhoven. De muziek was van Jan Leopold, terwijl Milo De Coster de regie voerde.

In 1976 werden de kleuterschool en de lagere school van de Zusters Annunciaten aan de L. Marcelisstraat te Wezembeek-Opem een afdeling van het H.Hartcollege. De "bouwwoede" was echter nog niet geluwd. Op 22 april 1977 werd onder grote belangstelling door Mgr. Daelemans en Minister Geens de nieuwe refter in gebruik genomen. Zeven maanden later, namelijk op 18 november 1977, viel staatssecretaris Mark Eyskens de eer te beurt om in aanwezigheid van Mgr. Daelemans, vele genodigden en de hele schoolbevolking de sportzaal voor geopend te verklaren. Op 19 november 1979 werd een aanvang gemaakt met de verbouwing van het kloostergebouw ten einde de woonverblijven van de paters aan te passen aan de eisen van de moderne tijd. Tijdens de verbouwingswerkzaamheden vonden de leden van de communiteit een onderkomen in verscheidene huizen in de omgeving. In september 1980 waren de werkzaamheden beëindigd en konden de paters hun gemoderniseerde kamers betrekken. 2 juni 1979 was een belangrijke mijlpaal voor ons: op die datum werd de v.z.w. H.Hartcollege-Tervuren opgericht door leden van de Congregatie van de Priesters van het Heilig Hart en leken, die sedertdien het bestuur van de school in handen heeft. Een zeer belangrijke ontwikkeling omdat nu ook leken betrokken zijn bij de hoogste leiding van het college.

In 1980 werd de kleuterschool van de parochiale school Sint-Michaël op de Vosberg een afdeling van het H.Hartcollege.

Het vernieuwd Secundair onderwijs

Een andere belangrijke mijlpaal in de geschiedenis van het college was het schooljaar 1980-1981 : het Vernieuwd Secundair onderwijs (V.S.O.) deed zijn intrede en meteen ook het gemengd onderwijs. Alle verwachtingen werden overtroffen: ruim tweehonderd leerlingen meldden zich voor het eerste observatiejaar. Tijdens het daaropvolgende jaar werden in het twee de observatiejaar de opties klassieke-Latijn, klassieke-Grieks, mens- en

natuurwetenschappen A en kunst uitgebouwd.

In september 1982 werd de gemengde lagere wijkschool aan de Marcellisstraat overgebracht naar de Vosberg en aangevuld met enkele klassen van de Albertlaan, zodat daar nu een volledige lagere school is gevestigd.

Een historische stap voor de basisschool aan de Albertlaan was de beslissing vanaf september 1982 ook meisjes toe te laten. Op datzelfde tijdstip werd ook begonnen met het derde jaar v.s.o. (1e oriëntatiejaar) en werden de opties klassieke-Latijn, klassieke-Grieks, wiskunde-wetenschappen, sociaal- en Bedrijfseconomische en moderne talen ingevoerd. September 1982 was ook nog op een ander gebied belangrijk. Er werd een autonome middenschool opgericht, die de eerste twee jaren van het V.S. 0. (de observatiegraad) omvat: een nieuwe mijlpaal in het bestaan van het H.Hartcollege.

Ook al zijn er nu administratief twee scholen, er is en blijft slechts één H.Hartcollege met een aantrekking die de grenzen van Wezembeek-Oppem en Tervuren ver overschrijdt.